



EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 12.9.2012
COM(2012) 492 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Demokratiets rødder og bæredygtig udvikling: EU's engagement i civilsamfundet på
området eksterne forbindelser**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	BAGGRUND	2
1.1.	Civilsamfundets betydning	2
1.2.	EU's definition af CSO'er	2
1.3.	Et landskab under forandring	2
2.	EN NY EU-STRATEGI.....	3
3.	FREMME AF ET GUNSTIGT MILJØ	4
4.	ET STÆRKT FOKUS PÅ LANDENIVEAU.....	6
4.1.	Inklusive processer for politisk beslutningstagning med henblik på en bedre regeringsførelse	6
4.2.	National åbenhed og ansvarlighed	7
4.3.	Sociale tjenesteydelser: partnerskaber for bedre kvalitet.....	8
4.4.	CSO'ernes arbejde for inklusiv og bæredygtig vækst	9
4.5.	EU-køreplaner for samarbejde med CSO'er.....	9
5.	CSO'ER I REGIONALE OG GLOBALE SAMMENHÆNGE	10
6.	UDFORMNINGEN AF EU'S STØTTE	10
6.1.	Fokus på kapacitetsudvikling.....	10
6.2.	Finansiering tilpasset de lokale behov	11
7.	KONKLUSIONER	11

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Demokratiets rødder og bæredygtig udvikling: EU's engagement i civilsamfundet på området eksterne forbindelser

1. BAGGRUND

1.1. Civilsamfundets betydning

Et stærkt civilsamfund er en afgørende del af ethvert demokratisk styre og et aktiv i sig selv. Det repræsenterer og fremmer pluralisme og kan bidrage til, at der skabes mere virkningsfulde politikker, retfærdig og bæredygtig udvikling og inklusiv vækst, ligesom det spiller en vigtig rolle i udbredelsen af fred og konfliktløsning. Civilsamfundsorganisationer (CSO'er) videreformidler det, der optager borgerne, og er således aktive i det offentlige rum, hvor de er involveret i initiativer til fremme af deltagelsesdemokrati. De er et udtryk for et voksende ønske om åben og ansvarlig regeringsførelse.

Selv om det er staterne, der bærer det primære ansvar for udvikling og demokratisk regeringsførelse, kan synergi mellem stater og CSO'er bidrage til at overvinde de udfordringer, som fattigdom, voksende uligheder, social udstødelse og ikkebæredygtig udvikling udgør. CSO'ernes deltagelse i de politiske processer er nøglen til inklusive og effektive politikker. CSO'er bidrager således til at opbygge mere ansvarlige og legitime stater, hvilket medfører øget social sammenhørighed og mere åbne og dybere demokratier.

1.2. EU's definition af CSO'er

Begrebet CSO omfatter en bred vifte af aktører med forskellige roller og opgaver. Definitionen af begrebet varierer over tid og på tværs af institutioner og lande. EU definerer CSO'er som alle ikke-statslige, upartiske og ikke-voldelige nonprofitstrukturer¹, der samler folk om fælles mål og idealer, hvad enten de måtte være politiske, kulturelle, sociale eller økonomiske. De kan arbejde på lokalt, nationalt, regionalt eller internationalt plan, findes i byerne eller på landet og være formelle eller uformelle. EU værdsætter CSO'ernes forskelligheder og individuelle særkender og samarbejder med ansvarlige og åbne CSO'er, der deler EU's engagement, hvad angår sociale fremskridt og de grundlæggende værdier fred, frihed, lige rettigheder og menneskelig værdighed.

1.3. Et landskab under forandring

I løbet af det seneste årti er der sket en udvikling med modsatrettede tendenser. CSO'er er nu bredt anerkendt som selvstændige udviklingsaktører. Der er blevet flere af dem, og de

¹ Herunder medlemsskabs- og formålsbaserede CSO'er samt CSO'er der leverer tjenesteydelser. Som eksempler herpå kan nævnes græsrodsorganisationer, ngo'er, religiøse organisationer, fonde, forskningsinstitutioner, køns- og BLBT-organisationer, kooperativer, erhvervs- og branchesammenslutninger samt nonprofit-medier. Fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer, også kaldet arbejdsmarkedets parter, udgør en særlig type CSO'er.

udvikler sig i takt med de sociale forandringer og opbygger alliancer på alle niveauer. CSO'er er særlige i kraft af deres evne til at nå ud til, styrke, repræsentere og forsvare svage og socialt udstødte grupper og til at sætte gang i den sociale innovation. På den baggrund har regeringerne i en række lande styrket deres samarbejde med CSO'er.

Alligevel er forholdet mellem stat og CSO ofte problemfyldt. I mange lande er traditionen for dialog stadig begrænset, og alt for ofte er der kun ganske lidt eller vigende plads til civilsamfundet, som reguleres stramt. I mange sammenhænge er mulighederne for at arbejde og sikre finansiering begrænsede for CSO'er, der fokuserer på menneskerettigheder og fortalervirksomhed, herunder kvindeorganisationer.

CSO'erne kan også på deres side være udfordret med hensyn til deres repræsentativitet, åbenhed, interne styring og kapacitet, deres afhængighed af internationale donorer og konkurrencen om ressourcer, der er forværret af den økonomiske krise. Desuden er nye og mere omskiftelige former for borger- og ungdomsaktioner under opblomstring: det arabiske forår og Occupy-bevægelsen understreger de sociale og kulturelle *bevægelser* potentiale som katalysatorer for forandring. Den plads og de muligheder, som internettet og de sociale medier åbner for, spiller også en nøglerolle som drivkraft for forandring.

2. EN NY EU-STRATEGI

På denne baggrund foreslår Kommissionen at anlægge en udvidet og mere strategisk tilgang til samarbejdet med lokale CSO'er i alle regioner, herunder udviklingslande, nabolande og kandidatlande. Der vil blive taget behørigt hensyn til landespecifikke forhold, navnlig i meget omskiftelige politiske sammenhænge.

EU arbejder for et dynamisk, pluralistisk og kompetent civilsamfund og anerkender vigtigheden af et konstruktivt samarbejde mellem stater og CSO'er. Derfor vil EU's strategi lægge vægt på CSO'ernes arbejde for at opbygge stærkere demokratiske processer og kontrolsystemer og opnå bedre resultater på udviklingsområdet².

Denne meddelelse fastsætter tre prioriteter for EU-støtten:

- **Øge bestræbelserne på at fremme et CSO-gunstigt klima i partnerlandene**
- **Fremme CSO'ernes meningsfulde og strukturerede deltagelse i partnerlandenes indenrigspolitikker, i EU's programmeringscyklus og i internationale processer**
- **Øge lokale CSO'ers kapacitet til at varetage rollen som uafhængige udviklingsaktører mere effektivt.**

² EU har siden 1970 gradvist øget sit samarbejde med CSO'er gennem strategiske rammer med fokus på deltagelse og støtteordninger med fokus på CSO'ernes deltagelse i EU's programmering. Denne tilgang kom til udtryk i den seneste meddelelse (KOM(2002) 598 endelig) om ikke-statslige aktørers inddragelse i EU's udviklingspolitik.

På operationelt plan vil der blive taget hensyn til koncentrations- og differentieringsprincipperne³, men en mere strategisk inddragelse af CSO'er vil være en del af alle instrumenter og programmer på alle samarbejdsområder.

EU vil også gennem sine politiske og strategiske dialoger med partnerlande støtte gennemførelsen af bestemmelserne i denne meddelelse.

Udviklingen af *EU-køreplaner for samarbejde med CSO'er*⁴ på landeniveau bør sætte gang i og sikre en struktureret dialog og et strategisk samarbejde, hvorved EU-foranstaltningerne vil blive mere sammenhængende og virkningsfulde.

Den nye politik bygger på resultaterne af den verdensomspændende *strukturerede dialog om CSO'ers og lokale myndigheders inddragelse i EU's udviklingssamarbejde (2010-2011)*⁵. Dialogen gjorde det muligt grundigt at revidere det mangesidige partnerskab med CSO'er, der strækker sig fra politiske og strategiske aspekter til problematikker af operationel og finansieringsmæssig art. Den mandede ud i en fælles vision for et mere ambitiøst og sammenhængende EU-samarbejde med CSO'er.

I denne meddelelse videreudvikles desuden de bestemmelser om CSO'er, der er indeholdt i den nye *dagsorden for forandring*⁶, ligesom der tages højde for EU's ajourførte *naboskabspolitik*⁷, de nyligt vedtagne *udvidelsesstrategier*⁸, udtalelserne om *EU's budgetstøtte til tredjelande*⁹ og de internationale forpligtelser under *Busanpartnerskabet for effektivt udviklingssamarbejde* fra 2011¹⁰. I meddelelsen inddrages også resultaterne af online-høringen vedrørende CSO'ernes rolle i udviklingssamarbejdet¹¹.

3. FREMME AF ET GUNSTIGT MILJØ

CSO'ers evne til at deltage i forskellige dele af det offentlige liv betinges af en række forudsætninger, der samlet benævnes et "CSO-gunstigt miljø", og som afhænger af en række aktører.

For at kunne arbejde har CSO'er brug for et fungerende demokratisk retligt og juridisk system, der både retligt og i praksis giver dem ret til at slutte sig sammen og sikrer deres finansiering og ytringsfrihed, adgang til oplysninger og deltagelse i det offentlige liv. Staten har det primære ansvar for at sikre disse grundlæggende forhold.

³ Som foreslået i den nye EU-strategi for udviklingsarbejde (Dagsorden for forandring), vil EU's bilaterale udviklingssamarbejde blive koncentreret om højst tre sektorer i hvert partnerland, og ressourcerne vil blive målrettet dem, der har det største behov, herunder skrøbelige lande, og hvor de har størst udviklingsmæssig indvirkning, for så vidt angår fattigdomsbekæmpelse.

⁴ Se afsnit 4.5.

⁵ "Structured Dialogue - For an efficient partnership in development": http://ec.europa.eu/europeaid/who/partners/civil-society/structured-dialogue_en.htm.

⁶ KOM(2011) 637, Rådets konklusioner 9316/12.

⁷ KOM(2011) 303.

⁸ KOM(2010) 660.

⁹ KOM(2011) 638, Rådets konklusioner 9323/12.

¹⁰ http://www.aideffectiveness.org/busanhlf4/images/stories/hlf4/OUTCOME_DOCUMENT_FINAL_EN.pdf.

¹¹ DEVCO's høring (2012): http://ec.europa.eu/europeaid/how/public-consultations/6405_en.htm.

Alligevel har mange lande ikke gunstige retlige og lovgivningsmæssige rammer, der garanterer CSO'er retten til at arbejde uafhængigt og uden ubegrundet indblanding. I nogle lande anerkender regeringen ikke CSO'ernes rolle. Derfor støder CSO'er ofte på begrænsninger med hensyn til de retlige og politiske rammer, som de arbejder inden for, forsøg på at miskreditere eller at gøre dem ulovlige, begrænsninger i deres adgang til finansiering, intimidering og endda fysisk chikane, tilbageholdelse og voldelige overfald.

I lyset heraf har det internationale samfund, herunder EU, en forpligtelse til at arbejde for, at både CSO'er og individer har plads til at udfolde sig. EU bør foregå med et godt eksempel ved at skabe et fælles pres gennem diplomatisk og politisk dialog på regeringsniveau og ved offentligt at tage problemer vedrørende menneskerettigheder op.

EU har været forløber med hensyn til udvikling af bedre standarder og mekanismer til fremme og beskyttelse af menneskerettighederne i FN, Europarådet og OSCE. EU vil i overensstemmelse med sine internationale forpligtelser styrke sine bestræbelser på at overvåge lovgivning og bestemmelser samt de operationelle problemer, som CSO'erne måtte have. Samtidig vil EU fremme CSO-ledede tiltag og bakke op om internationale processer til fremme og overvågning af et CSO-gunstigt miljø¹².

EU vil fortsat handle i forhold til lande, hvor regeringerne ikke anerkender civilsamfundet med overtrædelse af menneskerettighederne til følge. Når et land ikke overholder sine forpligtelser, hvad angår grundlæggende værdier som menneskerettighederne, kan EU suspendere samarbejdet med de nationale myndigheder og intensivere sin støtte til de lokale befolkninger gennem CSO'er.

Efter "jasminrevolutionen" i **Tunesien** blev der etableret et bistandsprogram til økonomisk genopbygning, som var betinget af, at regeringen vedtog en ny lov om foreningsfrihed. Denne lov ændrede bestemmelser, som det foregående styre havde anvendt til at begrænse denne frihed.

EU vil gennem sit samarbejde med regeringerne i partnerlandene arbejde for at øge de offentlige myndigheders kapacitet til at samarbejde konstruktivt med civilsamfundet og således styrke kompetencer og den gensidige tillid med henblik på at opbygge dialog og skabe muligheder for at indgå partnerskaber. EU vil fortsat bistå med rådgivning og støtte til styrkelse af de demokratiske institutioner og reformer, også ved at forbedre de politiske beslutningstageres og embedsværkets kapacitet til at samarbejde med CSO'er.

EU anser uafhængige medier for at spille en central rolle, herunder de sociale medier. De bidrager til et åbent samfund, der bygger på dialog, kulturel mangfoldighed og kritisk refleksion og øger både regeringernes og CSO'ernes ansvarlighed.

CSO'erne spiller også en indirekte rolle, navnlig hvad angår deres uafhængighed af staten, deres repræsentativitet og interne forvaltning, åbenhed og ansvarlighed. Som udviklingsaktører har CSO'erne andel i ansvaret for at demonstrere resultaterne af deres handlinger, især over for deres bagland. En række tiltag på området selvregulering er i færd med at vinde international anerkendelse, blandt andet "Istanbul CSOs Development Effectiveness Principles" og andre aktørspecifikke chartre om ansvarlighed og nationale etiske regelsæt. EU opfordrer til, at der ydes en yderligere indsats på dette område.

¹² Se også det dokument vedrørende Busanpartnerskabet, der nævnes i fodnote 10.

4. ET STÆRKT FOKUS PÅ LANDENIVEAU

Lokale CSO'ers bidrag som dialogpartnere og observatører vil stå centralt i EU's fremtidige indsats. EU er overbevist om værdien af CSO'ernes deltagelse i national politisk beslutningstagning og er besluttet på at fremme den.

Tidligere støttede EU i særlig grad CSO'erne i deres egenskab af leverandører af tjenesteydelser. Denne støtte vil nu blive tilpasset. I det omfang det er muligt, bør støtten til CSO'erne tage form af *partnerskaber mellem mange aktører* under de nationale myndigheders koordinering og have som langsigtet mål at fremme mere ansvarlige, effektive og bæredygtige systemer, der tjener befolkningerne. Desuden kan der ydes støtte til CSO'ernes arbejde på områder, der ikke i tilstrækkelig grad tilgodeses af nationale politikker, men som er centrale for sociale fremskridt og fremmer menneskerettighederne og bæredygtig udvikling.

Endelig vil der også blive ydet støtte til CSO'ers tiltag og nyskabelser til fremme af socialt retfærdig og bæredygtig vækst.

Lande, der befinder sig i en udsat situation, som er i krise eller i en postkonfliktsituation kræver en særlig tilgang. EU anerkender, at CSO'erne spiller en central rolle i arbejdet for fred og sikkerhed, navnlig hvad angår forebyggelse af konflikter og freds- og statsopbygning.

EU er gået forrest med hensyn til fremme af CSO'ernes deltagelse i EU's programmering. Denne tilgang er i overensstemmelse med Cotonouaftalens bestemmelser herom gradvist blevet taget op, navnlig i landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet. Der bør gøres en yderligere indsats for at konsolidere denne praksis i alle regioner.

4.1. Inklusive processer for politisk beslutningstagning med henblik på en bedre regeringsførelse

Hvis civilsamfundets deltagelse i de offentlige politiske beslutningsprocesser og i politisk dialog kombineres med tilstrækkelige ressourcer og fornuftig forvaltning, fører det til inklusive og virkningsfulde politikker. CSO'ernes deltagelse spiller en central rolle i udformningen af politikker, der opfylder befolkningernes behov. Regeringerne kan have gavn af CSO'ernes konstruktive deltagelse i udviklingen, gennemførelsen og overvågningen af nationale strategier på alle niveauer. De offentlige myndigheders vilje til at indgå i samarbejde med CSO'erne er afgørende, og EU vil fremme foranstaltninger, der går i den retning.

EU vil forstærke sin indsats for at fremme, støtte og overvåge effektive mekanismer for resultatorienterede dialoger med vægt på inddragelse af mange aktører. De nationale og sektorspecifikke politiske dialoger bør omfatte alle berørte aktører såsom CSO'er og den private sektor, når det er relevant, samt regeringerne i partnerlandene, de lokale myndigheder, parlamenter og andre nationale institutioner.

For at give mening skal dialogen være rettidig, forudsigelig og åben. Hvis den politiske proces skal være troværdig, skal CSO'erne være uafhængige, repræsentative og kompetente.

I **Ghana** bidrog CSO'er med støtte fra en finansieringsmekanisme med midler fra mange donorer, herunder EU, aktivt til "Public Interest and Accountability Committee", som overvåger og indberetter indtægter fra olie og gasudvinding, der har en voksende betydning. CSO'erne har gennem konsultationer, fremsættelse af forslag og afholdelse af præsentationer for de relevante parlamentariske udvalg haft succes med at påvirke udfærdigelsen af vigtig lovgivning på energiområdet. De overvåger nu gennemførelsen heraf, arbejder med at øge bevidstheden om området og opfordrer regeringen til at gøre rede for eventuelle overtrædelser.

Hvert land, hver sektor og hver aktør har sine egne måder at indgå i dialog på. For eksempel er fagforeningernes og arbejdsgiverforeningernes arbejde tæt knyttet til en uafhængig dialog mellem arbejdsmarkedets parter, herunder med nationale myndigheder om politikker, der påvirker arbejdsmarkedet.

På lokalt plan bør dialogmekanismer mellem CSO'er og lokale myndigheder fremmes, da de sikrer nyttige og decentralt baserede input til udarbejdelsen af politik. Det gør det muligt i højere grad at afstemme den nationale politik efter de lokale realiteter. CSO'er kan også hjælpe med at mobilisere lokale ressourcer og social kapital, informationsudveksling samt med at inddrage marginaliserede grupper, hvorved de bidrager til at forbedre den lokale forvaltning og den territoriale samhørighed.

De frivillige **FLEGT**-partnerskabsaftaler (retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet) er bilaterale handelsaftaler, der har som mål at garantere lovligheden af tømmer, der eksporteres til EU, og at bistå udviklingslandene i arbejdet med at forbedre forvaltningen af skovområder. FLEGT skaber dialog blandt aktørerne i partnerlandene, gennem hvilken CSO'erne aktivt kan hjælpe med at påpege politiske udfordringer, bidrage til at udvikle de nødvendige lovgivningsmæssige og tekniske foranstaltninger og overvåge gennemførelsen af de frivillige partnerskabsaftaler. I Indonesien oplevede CSO'er, at FLEGT hjalp dem til at blive dybt involveret i stedet for at føle sig underlagt regeringen og store forretningsinteresser.

4.2. National åbenhed og ansvarlighed

Dårlig regeringsførelse begrænser udviklingen. Det er af central betydning for en bedre regeringsførelse, at det er muligt at stille beslutningstagerne til ansvar. I demokratiske systemer er det parlamenternes primære ansvar at holde regeringerne ansvarlige. CSO'er spiller også en rolle i arbejdet for at øge den hjemlige ansvarlighed på lokalt og nationalt niveau gennem en fri, åben og tilgængelig informationsudveksling. De kan bidrage til at udvikle respekten for retsstaten ved at overvåge, at love og politikker reelt gennemføres, og de kan igangsætte og yde støtte til korruptionsbekæmpelse.

Gennem deres analyse af og bidrag til budgetforslag, overvågning af og opfølgning på offentlige indtægter og udgifter samt deres indsats for at øge borgernes indsigt i budgettet spiller CSO'er en vigtig rolle i budgetprocedurerne og hjælper til med at sikre, at de offentlige midler anvendes virkningsfuldt og effektivt. Hvis budgettet afspejler befolkningernes prioriteter, behov og rettigheder, kan deres indvirkning på fattigdomsbekæmpelse og inklusiv vækst fremmes.

EU bør øge sin støtte til bestræbelserne på nationalt plan på at styrke de interne kontrolsystemer og fremme den rolle, som CSO'erne har i overvågningen heraf sammen med parlamenterne, de øverste revisionsmyndigheder, de myndigheder, der overvåger offentlige indkøb, og medierne. EU vil støtte CSO'ernes kapacitet til aktivt at indgå i disse systemer med et langsigtet perspektiv, herunder på lokalt plan, hvor der udvikles et væld af forskelligartede og nyskabende tilgange på området social ansvarlighed, herunder gennem inddragelse af nye teknologier.

I overensstemmelse med den nylige meddelelse om *EU's fremtidige tilgang til budgetstøtte til tredjelande* (2011) bør EU være særlig opmærksom på systematisk at fremme CSO'ernes rolle i overvågningen, når den yder budgetstøtte. De nye betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med "gennemsigtighed i og kontrol med budgettet" vil sætte fokus på, at der rettidigt foreligger omfattende og solide budgetoplysninger, som CSO'erne kan benytte til bedre at stille beslutningstagerne til ansvar.

I **Marokko** ydede EU støtte til to CSO'er, en stiftelse og et forskningscenter, for at styrke inddragelsen af parlamentarikere fra forskellige politiske grupper i budgetprocedurene og reformen af budgettet. CSO'erne har gennem forskning og uddannelse med held hjulpet parlamentarikerne til bedre at forstå budgetspørgsmål, hvorved disses engagement i reformen af finansloven er blevet styrket.

4.3. Sociale tjenesteydelser: partnerskaber for bedre kvalitet

Det er regeringernes ansvar effektivt at levere sociale tjenester, herunder på områderne sundhed, uddannelse og social sikring, hvad enten det er på centralt eller lokalt niveau, afhængigt af landets institutionelle strukturer. Ud over at levere tjenesteydelser har staten ansvaret for at overvåge, regulere og kvalitetssikre dem. Staten kan vælge at udføre arbejdet gennem en bred vifte af organisationsformer rækkende fra medbestemmelse til offentlig-private partnerskaber.

CSO'er spiller en vigtig rolle i leveringen af tjenesteydelser, der supplerer de lokale og nationale myndigheders ydelser og sætter gang i nyskabende projekter. Deres evne til at identificere behov, til at tage hånd om oversete problemstillinger og menneskerettighedsproblemer og udbrede tjenesteydelser til grupper i befolkningen, som er socialt udstødte eller uden for rækkevidde, er særligt vigtig.

EU's overordnede mål på området sociale tjenesteydelser er at støtte de offentlige myndigheders evne til at opbygge bæredygtige systemer af høj kvalitet til gavn for befolkningen. EU ser CSO'ernes deltagelse i partnerskaber med mange aktører som et aktiv, navnlig inden for sektorer, der indgår i bilateralt EU-samarbejde, idet deltagelsen fremmer en koordineret tilgang til tilrettelæggelsen og leveringen af tjenesteydelser. Dette gælder også i forhold til den private sektors voksende rolle på dette område. EU fremmer langsigtede finansieringsmekanismer, der støtter en gradvis integration af lokale CSO'ers levering af tjenesteydelser i de nationale systemer, og som understøttes af solide og gennemsigtige lovgivningsmæssige rammer, der sikrer lige adgang til ydelserne. For at begrænse fragmentering og overlap bør det tilstræbes, at der koordineres på alle niveauer.

Der kunne ydes direkte støtte til CSO'ers levering af tjenesteydelser med henblik på at sikre rettighedsløse gruppers adgang til basale ydelser eller for at supplere dårligt præsterende eller fraværende offentlige myndigheder, navnlig i de mindst udviklede lande. Der er særligt behov herfor i skrøbelige sammenhænge eller i konflikt- eller krisesituationer.

I **Somaliland**¹³ har EU og andre donorer støttet to europæiske CSO'ers arbejde med at etablere en regional uddannelsesinstitution på veterinærområdet. Institutionen har gennem en bottom-up-metode og ved hjælp af en nyskabende tilgang til læring uddannet en ny generation af fagfolk i veterinærsektoren, der kan tage hånd om den somaliske kvægproduktions særlige behov. På trods af den skrøbelige situation er institutionen nu en veletableret højere læreanstalt med bånd til europæiske og afrikanske institutioner.

¹³

Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen vedrørende status.

4.4. CSO'ernes arbejde for inklusiv og bæredygtig vækst

CSO'erne er i stigende grad blevet aktive spillere på det økonomiske område, hvor de igangsætter initiativer med indflydelse på den lokale økonomi og overvåger konsekvenserne af nationale og internationale økonomiske politikker. EU har længe støttet den "sociale økonomi"¹⁴, der fokuserer på at skabe sociale resultater snarere end på ren profit. Sammenslutninger af kooperativer, fonde og ngo'er er særligt aktive, hvad angår fremme af entreprenørskab og jobskabelse gennem mobilisering af græsrodsbevægelserne, levering af tjenesteydelser og opstart af indkomstskabende aktiviteter for de fattige og marginaliserede. I samme ånd støttede EU på Rio+20-konferencen henvisningerne til CSO'er som aktører, der aktivt bidrager til en inklusiv grøn økonomi, ved at understrege, hvor vigtigt det er at tage hensyn til både sociale og miljømæssige faktorer i forbindelse med fremme af økonomisk vækst.

EU vil bakke op om CSO-initiativer og -partnerskaber med både sociale og økonomiske ambitioner inden for sektorer som landdistriktsudvikling, fødevarerikkerhed, turisme og kultur samt miljø og energi. Der bør være særligt fokus på initiativer inden for jobskabelse og entreprenørskab, der tager hensyn til samfundsmæssige behov og stimulerer lokal økonomisk vækst på en inklusiv og bæredygtig måde.

I **Brasilien** støttede EU en lokal CSO's arbejde med at fremme social og økonomisk inklusion af affaldsindsamlere gennem et netværk, der tilbyder uddannelse i læse-, erhvervs- og ledelsesfærdigheder, miljømæssig uddannelse i genbrug og teknisk assistance (inden for administration, regnskab, markedsføring osv.) til affaldsindsamlernes kooperativer. Dette medfører en indkomststigning for den enkelte og en nedsat udbredelse af analfabetisme og åbner for adgang til social sikring. I 2012 vandt dette projekt den nationale brasilianske pris for årtusindudviklingsmål 1.

EU vil også støtte nyskabende ordninger, der udvider adgangen til finansielle tjenester til dem, der er udelukket fra at benytte traditionelle banksystemer, navnlig kvinder.

Der vil også blive fokuseret på CSO'ernes arbejde med at fremme og overvåge virksomhedernes sociale ansvar, etiske og bæredygtige forretningsmodeller og dagsordenen for ordentligt arbejde, offentlig-private partnerskaber, fairtrade og aktiviteter med henblik på at give lige adgang til naturressourcer og jord.

4.5. EU-køreplaner for samarbejde med CSO'er

EU og medlemsstaterne bør udvikle *køreplaner for samarbejde med CSO'er* på landeniveau for at forbedre virkningen, forudsigeligheden og synligheden af EU's foranstaltninger, så der sikres ensartethed og synergi mellem de forskellige sektorer, der er omfattet af EU's eksterne forbindelser. Disse køreplaner har også til formål at sætte gang i koordineringen og udvekslingen af bedste praksis med medlemsstaterne og andre internationale aktører, herunder med henblik på forenkling og harmonisering af betingelserne for at opnå støtte.

Køreplanerne bør tage udgangspunkt i en solid forståelse af CSO'ernes arbejdsområde og den bredere socioøkonomiske sammenhæng, som de indgår i¹⁵. Dette er en forudsætning for, at

¹⁴ Se *Creating a favourable climate for social enterprises, key stakeholders in the social economy and innovation* (2012): http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/docs/COM2011_682_en.pdf.

¹⁵ Det anbefales at udforme almindelige og deltagelsesbaserede køreplaner, der tager hensyn til aktørernes forskellighed og omfatter netværk og platforme på nationalt plan/sektorniveau.

EU involverer sig mere strategisk på landeplan, navnlig hvis de relevante aktører skal identificeres for at etablere eller fremme effektive og meningsfulde dialogordninger.

Køreplanerne bør fastsætte det langsigtede mål for EU's samarbejde med CSO'er og omfatte dialog såvel som operationel støtte og udpege passende arbejdsformer. Dette bør knyttes til programmeringen af EU's eksterne bistand, navnlig bilateralt, regionalt og tematisk samarbejde. De landestrategier for menneskerettigheder, som EU er i færd med at udvikle, vil være vigtige i denne henseende.

Køreplanerne bør udvikles, så de tager hensyn til civilsamfundets synspunkter, så de jævnligt ajourføres og, hvor det måtte være hensigtsmæssigt, gøres offentligt tilgængelige og udveksles med de nationale myndigheder.

5. CSO'ER I REGIONALE OG GLOBALE SAMMENHÆNGE

I de seneste årtier er der sket en opblomstring af internationale aktivistgrupper, der taler for og fremmer multilaterale normer og standarder og indgår i globale netværk og verdensomspændende kampanjer. Disse spænder over emner som handel, global retfærdighed, menneskerettigheder, miljø, klimaforandring, åbenhed, global sundhedspolitik og virkningsfuldt udviklingssamarbejde. Udviklingen af informations- og kommunikationsteknologi har spillet en central rolle for de transnationale netværks voksende rolle og de forandringer, som den undergår.

Der vil blive ydet støtte til organisationer, netværk og alliancer, der på regionalt og globalt plan er aktive i arbejdet med transnationale og globale udfordringer.

EU vil også støtte CSO'er, der er aktive på europæisk og globalt plan, som i samarbejde og i partnerskab med lokale CSO'er arbejder med at overvåge, at der er sammenhæng i udviklingspolitikken, og således holder det internationale samfund til ansvar for dets tilsagn om støtte og bidrager til fremme af følelsen af global ansvarlighed¹⁶.

På EU-plan fokuseres der navnlig på CSO'ernes dialog med europæiske institutioner. Kommissionen vil i tillæg til de eksisterende mekanismer for konsultationer vedrørende politikker og programmer oprette en rådgivende flerpartsgruppe, hvor CSO'er og relevante udviklingsaktører kan indgå i dialog med EU-institutionerne om EU's udviklingspolitikker såvel som om de retningslinjer, der foreslås i denne meddelelse.

6. UDFORMNINGEN AF EU'S STØTTE

6.1. Fokus på kapacitetsudvikling

For at øge virkningerne af deres arbejde skal de lokale CSO'er overvinde kapacitetsbegrænsninger, der kan spænde fra begrænsninger i tekniske forvaltnings- og lederskabsfærdigheder og fundraising til resultatstyring og intern styring.

¹⁶ I Europa støtter Kommissionen kraftigt op herom gennem et særligt aktørbaseret program om undervisning og oplysning om udviklingsspørgsmål (DEAR).

EU vil som en del af en langsigtet og fleksibel efterspørgselsdrevet tilgang øge sin støtte til CSO'ernes kapacitetsopbygning, navnlig til lokale aktører og med særligt fokus på opbygning af deltagergrupper og repræsentativitet.

EU vil også støtte langsigtede og ligebyrdige partnerskaber til kapacitetsopbygning mellem lokale og europæiske CSO'er. Disse bør være baseret på lokal efterspørgsel, omfatte mentor- og coachordninger, peerlæring, netværkssamarbejde og opbygning af forbindelser mellem det lokale og det globale plan.

6.2. Finansiering tilpasset de lokale behov

Skræddersyet finansiering udgør en vigtig del af EU's samarbejde med CSO'er og bør gøre det lettere for lokale organisationer at få andel i den. Kommissionen vil anvende en passende sammensætning af finansieringsmetoder¹⁷, som bedst muligt passer til så mange aktører, behov og lande som muligt på en fleksibel, åben, omkostningseffektiv og resultatfokuseret måde.

På **Vestbalkan og i Tyrkiet** støtter EU regionale CSO-netværk gennem rammeaftaler om partnerskab. Det åbner op for en mere fleksibel tilgang med en langsigtet programmering, der støtter partnerskaber mellem CSO'er med henblik på udvikling og gennemførelse af strategier for en specifik sektor med udgangspunkt i viden og erfaring fra forskellige nationale sammenhænge. CSO-partnere forbinder det regionale og det nationale plan med fokus på opbygning af analytisk kapacitet, overvågning og fortalervirksomhed for at øve indflydelse på de politiske reformer og har også lejlighed til at afprøve mindre, lokale projekter ved at videresende bistand til græsrodsbevægelser eller andre organisationer med base i lokalsamfundet.

7. KONKLUSIONER

De forslag, der fremsættes i denne meddelelse, har til formål at styrke EU's forbindelser til civilsamfundsorganisationerne og tilpasse dem til nuværende og fremtidige udfordringer i en verden under forandring og under hensyntagen til EU's udenrigspolitik. Det foreslås, at EU fornyer sin tilgang med henblik på primært at styrke lokale CSO'er i deres arbejde for at udbrede demokratisk regeringsførelse og retfærdig udvikling. EU og medlemsstaterne kan gennem fælles handling vinde et enestående udgangspunkt for at handle mere strategisk med henblik på at opnå en større grad af sammenhæng, ensartethed og virkning af EU's foranstaltninger.

¹⁷ EU kan benytte alle de finansieringsmetoder og -tilgange, som finansforordningen åbner op for, herunder projekter, programfinansiering, direkte tilskud, pool-finansiering, opfølgende tilskud, grundfinansiering, samfinansiering, øremærkede midler, forenklede indkaldelser og videresendelse af bistand.